

Vila Heller Ústí nad Labem

Místo:	Ústí nad Labem, Rooseveltova 1815/4
GPS:	50°39'55.1"N 14°02'01.2"E
Návrh:	1923
Doba výstavby:	1926
Klient:	Franz Heller

Dvoupodlažní vila ústeckého obchodníka s kávou a majitele realit Franze Hellera stojí na vyvýšeném místě v příkré stráni. Hmotu stavby tvoří kubus, který je v přízemí hravě tvarovaný konkávními křivkami a v patře zpestřený pásovými a rohovými okny. Výrazným prvkem je silný přesah střechy a vysuté římsy.

Byť reprezentativní fasádu ukazuje vila do údolí, hlavní vstup je shora. Před vilou se rozprostírá malé nádvoří lemované z boku přízemními budovami garáží a bytem správce. Místnosti v přízemí mají zásluhou zprohýbané fasády netradiční půdorys. Centrální halu charakterizuje konkávně vpadlá čelní stěna, jež je vstupem na terasu. Po obou stranách pak leží elipsovité pokoje. Místnostem v patře dominují působivá rohová okna. Na půdě osvětluje velký pásový vikýř původní fotoateliér, na nějž navazovala temná komora. Vila si uchovala originální kovanou vstupní bránu a mříž s motivem rastru charakteristickým pro Hanse Richtera. Výplň hlavního vchodu tvoří autorské dveře s nadčasovým designem. Pozoruhodným prvkem vnitřní výzdoby jsou geometrické obrazce hluboce vtažené do hmoty stropu. Součástí návrhu byly i zahradní úpravy, z nichž přestál kruhový bazének, jedno z původních dvou kamenných schodišť a pak efektní čtyřramenné schodiště na terasu s ornamentálně zdobeným zábradlím.

Tvůrce, který proslul jako průkopník funkcionalismu a převratných myšlenek hnutí »nová věcnost«, k nim v projektu z roku 1923 cestu teprve hledá. Výsledkem je velmi osobitá stavba spadající spíše ještě do sféry expresionismu a art deco. Jsou v něm čitelné i citace oblíbeného amerického architekta Frank Lloyd Wrighta, především ve výrazném přesahu střechy. Byť byl Richter kritizován za to, že jeho moderní stavby narušují barokního ducha Drážďan, ani této inspiraci se nevyhýbal. O tom svědčí přísná symetrie stavby a zahrady. Užil principy dynamického baroka k rozhýbání půdorysu vily konkávními křivkami.

Vila Heller, severní strana, stav 2020, foto: Till Schuster

Vila Heller, elipsový salon v přízemí, stav 2020, foto: Till Schuster

Další zajímavost představuje extravagantní barva fasády, podle níž je vila známá jako »růžová«. Podle pamětníků je původní. Prý tak nechal dům nabarvit stavebník na přání své dcery Hildy, pro niž jej stavěl. Objekt po válce propadl konfiskaci a posledním socialistickým nájemníkem byl Filmový podnik. Vnější vzhled se změnil minimálně. Interiéry však poznamenala necitlivá rekonstrukce z počátku devadesátých let, kdy vilu koupil spekulant, jenž ji nikdy nezaplátil a zatížil úvěrem. Stavbu navíc poškodil ujždějí svah. Po statickém zajištění je stavba momentálně na prodej.